

уморна дѣйностъ въ историята на народното ни възраждане, който е черпилъ своята обайна сила отъ най-висшия мораль — Евангелието — любовъта и свободата, и упованъ въ вѣра и надежда за велико бѫдеще на рода ни въ всемирната история е билъ върълъ ратоборецъ чрѣзъ кръсть къмъ свѣтлината — *Per crucem ad lucem!* — тоя великъ старецъ, къмъ когото всѣки българинъ, колчимъ си спомниова за него, възглася: *Emitte lucem tuam et veritatem tuam!* воденъ и храненъ отъ своята гореща любовъ къмъ народа, отправилъ слѣдното писмо до I-то Учрѣдително народно събрание: „Почитаеми господа, въ това врѣме, когато вие ще уdobрявате органически уставъ и ще избирате князъ за една частъ отъ нашия многострадаленъ народъ, друга така сѫщо значителна частъ отъ тоя народъ се намира въ положение много по-безисходно и нещастно отъ напрѣжъ, когато цѣлия народъ бѣше подъ турското иго. Когато вие ще празднувате голѣмо тѣржество при откриването на вашето събрание, ще забравите ли вашиятъ братя, потънали въ сълзи и кръвь, които съ прострѣни къмъ васъ рѣцѣ ви молятъ да имъ дадете врѣме и срѣдства за послѣдния отчаяна борба съ нашия вѣковенъ притѣснителъ и мѫчитель? Ще отвѣрнете ли очитъ си отъ тѣхъ и ще ги оставите ли да пропаднатъ съвѣршено? Петстотинъ години нашия народъ въ съвокупна цѣлостъ е носиль на плѣщитъ си тежкото бреме на турския яремъ; петстотинъ години той е живѣлъ съ една едничка надежда да се види единъ день всецѣло свободенъ и независимъ, и ето днесъ на приготвената трапеза не е поканенъ, освѣнъ една частъ отъ народа, за да се наслади съ прѣимуществата и приятноститъ на свободата. Право ли е и полезно ли